

Я.М. ГАДЗАЛУ – 60

Виповнюється 60 років від дня народження Ярослава Михайловича Гадзала, видатного вченого, доктора сільськогосподарських наук, професора, академіка НААН, Президента НААН, громадського та політичного діяча.

Народився Ярослав Михайлович 3 серпня 1958 р. у с. Артищів Городоцького району Львівської області. У 1977 р. закінчив Вишнянський радгосп-технікум, потім працював агрономом-меліоратором у колгоспі «Зоря» Городоцького району Львівської області. 1978 року вступив на факультет захисту рослин Української сільськогосподарської академії (УСГА).

Одержавши у 1983 р. диплом з відзнакою, Ярослав Михайлович продовжив навчання в аспірантурі Української сільськогосподарської академії (нині Національний університет біоресурсів і природокористування України) на кафедрі загальної ентомології і зоології. 1986 року він успішно захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата сільськогосподарських наук на тему «Ентомофауна малини і боротьба зі шкідливими видами в Центральному Лісостепу УРСР». Уперше здійснив комплексний аналіз сучасного фітосанітарного стану цієї ягідної культури, уточнив її біологічні особливості,

вивчив динаміку корисних і шкідливих видів комах, визначив рівні економічних порогів шкідливості та рівні ефективності зоофагів, що стало основою розроблення екологічної й економічно обґрунтованої системи її інтегрованого захисту в Центральному Лісостепу УРСР. Закінчивши аспірантуру, рік працював асистентом кафедри загальної ентомології і зоології УСГА, а також заступником декана факультету захисту рослин.

Надалі Я.М. Гадзало обіймав посади заступника голови колгоспу с. Завидовичі Городоцького району Львівської області (1987–1990), першого заступника генерального директора агрокомбінату «Городоцький» (з 1990 р.), начальника Управління сільськогосподарства і продовольства Городоцької районної державної адміністрації (з 1991 р.), голови Городоцької районної Ради народних депутатів (з 1994 р.) та Городоцької райдержадміністрації Львівської області (з 1995 р.), заступника голови Львівської облдержадміністрації (1998–2000).

У 1999 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора сільськогосподарських наук на тему «Агробіологічне обґрунтування інтегрованого захисту ягідних насаджень від шкідників у Північно-Західному Лісостепу і Поліссі України». Розробив концепцію

екологічно й економічно обґрунтованої програми захисту ягідних культур. Дав оцінку впливу діяльності людини на динаміку чисельності найбільш небезпечних шкідників. На підставі аналізу різних концепцій інтегрованого захисту ягідників від шкідливих комах обґрунтував принципи регулювання чисельності та шкідливості фітофагів цих агроценозів. Розробив систему заходів збереження і приваблювання корисної ентомофауни та шляхи накопичення її в агроценозах ягідників. Обґрунтував раціональні шляхи та способи застосування окремих сучасних пестицидів. На підставі багаторічних досліджень і практичного досвіду встановив зв'язок між низькою ефективністю зоофагів у агроценозах і нерегульованим застосуванням пестицидів. Визначив шляхи зниження пестицидного навантаження з урахуванням економічного порогу шкідливості та рівнів ефективності зоофагів.

У 2000–2001 рр. працював першим заступником голови Львівської облдержадміністрації, а в 2001–2002 рр. — головою Львівської обласної ради. З 2001 р. — член Державної комісії з проведення в Україні адміністративної реформи. Здійснював пошук такого алгоритму створення державної моделі України, який би відповідав інтересам українського народу, вимогам історичного розвитку та глобальним перетворенням у світі.

З 2002 р. Ярослав Михайлович обіймав посаду професора, завідувача кафедри ентомології Національного університету біоресурсів і природокористування України.

У 2002–2006 рр. Я.М. Гадзало був першим заступником голови Державного комітету України з водного господарства, а в 2007–2010 рр. — заступником Міністра аграрної політики України. У 2002 р. Я.М. Гадзало обрано членом-кореспондентом УААН (нині НААН) Відділення рослинництва зі спеціальності захист рослин, а в 2007 р. — дійсним членом (академіком) УААН Відділення рослинництва. У 2013–2014 рр. — віце-президент, а з серпня 2014 р. — Президент Національної академії аграрних наук України. У цей період він зробив вагомий внесок у становлення НААН як головного науково-методичного та координаційного центру з розвитку АПК України. За керівництва Ярослава Михайловича розроблено методичні основи інноваційно-інвестиційної моделі розвитку аграрної науки, проведено

низку структурних перебудов і поліпшено особовий склад наукових підрозділів Академії. Скориговано напрями наукових досліджень, удосконалено роботу головних установ з питань координації фундаментальних і прикладних наукових досліджень, підвищено ефективність використання наявного наукового та кадрового потенціалів. Розроблено принципово новий механізм взаємовідносин науки, виробництва та органів державного управління з метою зростання рівня результативності фундаментальних і прикладних досліджень. Я.М. Гадзало ініціював проведення системної оптимізації науково-дослідної мережі Академії за організаційним, науковим та інноваційним напрямками. Визначив шляхи подальшої інтеграції наукових установ НААН та аграрних вищих навчальних закладів України. Налагодив тісну співпрацю із закордонними науковими організаціями з виконання спільних наукових проектів.

Творчий доробок Я.М. Гадзала багатоплановий і значущий, становить понад 160 фундаментальних наукових праць. Він обґрунтував доцільність переходу від спрощеного поняття боротьби зі шкідниками ягідних культур до концепції природно збалансованого співіснування видів як основи інтегрованого захисту рослин і одержання екологічно безпечної продукції. Ярослав Михайлович ініціював створення і забезпечення діяльності науково-виробничої лабораторії з випуску ситотрофної трихограми. З його ініціативи та за участю підготовлено й видано у 2007 та 2011 роках фундаментальний підручник «Сільськогосподарська ентомологія».

За плідну багаторічну наукову та громадську діяльність Я.М. Гадзала нагороджено орденами «За заслуги» III (1999) та II ступенів (2010). Ярославу Михайловичу присвоєно почесне звання Заслужений працівник сільського господарства України (1997), його роботу відзначено Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (2000), присуджено Державну премію України в галузі науки і техніки 2015 року (2016).

Щиро вітаємо Ярослава Михайловича з ювілеєм, бажаємо міцного здоров'я, родинного затишку, творчої наснаги, вдачі й успіхів у нових починаннях і зверненнях!

Президія Національної академії аграрних наук України